

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเทคโนโลยีการศึกษา และหัวหน้าหน่วย เกี่ยวกับสมรรถภาพที่นักเทคโนโลยีการศึกษาจำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างนักเทคโนโลยีการศึกษากับหัวหน้าหน่วย เกี่ยวกับสมรรถภาพที่นักเทคโนโลยีการศึกษาจำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงาน ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในหน่วยงานภาคเอกชน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นบุคคลที่ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในหน่วยงานภาคเอกชน หรืออาชีพชื่อต่าง ๆ กันออกไป เช่น การฝึกอบรม การฝึกอบรมและพัฒนา การพัฒนาบุคคล การพัฒนาพนักงาน/เจ้าหน้าที่ เป็นต้น โดยได้กำหนดประชากร ออกเป็น 2 กลุ่ม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. นักเทคโนโลยีการศึกษา เป็นผู้สำเร็จการศึกษา จากสาขาวิชา เอก-วิท ุสตรทัศนศึกษา หรือเทคโนโลยีการศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือปริญญาโท หรือปริญญาเอก จากสถาบันใด ๆ ก็ตาม และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับงานด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
2. หัวหน้าหน่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในหน่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

กลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามฉบับแรกไปยังบริษัทจดทะเบียนและบริษัทรับอนุญาตในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นรายชื่อที่ได้จากฝ่ายประชาสัมพันธ์ของตลาดหลักทรัพย์ เมื่อ 10 กรกฎาคม 2535 จำนวน 285 บริษัท ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ทั้งนี้บริษัทดังกล่าวเป็นบริษัทที่ตลาดหลักทรัพย์ได้กำหนดคุณสมบัติไว้ดังนี้

1.1 บริษัทจดทะเบียน หมายถึง บริษัทจำกัดที่จดทะเบียนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทยแล้ว และจะต้องประกอบด้วยลักษณะดังจะได้กล่าวต่อไปด้วยจึงจะจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์และนำหุ้นของบริษัทออกซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ได้ คือ

ก) มีทุนจดทะเบียนและทุนซึ่งชำระแล้วเต็มมูลค่า ไม่ต่ำกว่าสิบล้านบาท ทั้งนี้ไม่รวมทุนจดทะเบียนและทุนซึ่งชำระแล้วที่เป็นหุ้นบุริมสิทธิ

ข) มีผู้ถือหุ้นสามัญไม่ต่ำกว่า 250 ราย

ค) ผู้ถือหุ้นแต่ละรายในจำนวน 250 รายดังกล่าวที่แล้วในข้อ (ข) ต้องถือหุ้นเป็นมูลค่าไม่เกินกว่าห้าในหนึ่งพันของทุนซึ่งชำระแล้วทั้งหมดรวมกันแล้วต้องถือหุ้นเป็นมูลค่าไม่ต่ำกว่าร้อยละยี่สิบห้าของทุนซึ่งชำระแล้วทั้งหมด

ง) หุ้นสามัญที่กล่าวไว้ในข้อ (ก) ทุกหุ้นต้องเป็นชนิดที่ระบุชื่อผู้ถือและเรียกชำระแล้วจนเต็มมูลค่า และมีมูลค่าตามราคาที่ตราไว้หุ้นละหนึ่งร้อยบาท

จ) มีกำไรสุทธิจากการดำเนินงานมาแล้วอย่างน้อยในช่วงระยะเวลา 2 ปีติดต่อกัน

1.2 บริษัทรับอนุญาต หมายถึง บริษัทจำกัดที่จดทะเบียนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้วครั้งหนึ่ง และจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติดังต่อไปนี้คือ

ก) มีทุนจดทะเบียนและทุนซึ่งชำระแล้วเต็มมูลค่าไม่ต่ำกว่า 5 ล้านบาท ทั้งนี้ไม่รวมทุนจดทะเบียนและทุนซึ่งชำระแล้วที่เป็นหุ้นบุริมสิทธิ

ข) มีผู้ถือหุ้นสามัญไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยราย

ค) ผู้ถือหุ้นสามัญแต่ละรายในจำนวนหนึ่งร้อยรายที่กล่าว
ในข้อ (ข) ต้องถือหุ้นเป็นมูลค่าไม่เกินกว่าห้าในหนึ่งพันของทุนซึ่งชำระแล้วทั้งหมด
และรวมกันต้องถือหุ้นเป็นมูลค่าไม่ต่ำกว่าร้อยละสิบของทุนซึ่งชำระแล้วทั้งหมด

ง) หุ้นสามัญที่กล่าวในข้อ (ก) ทุกหุ้นต้องเป็นชนิดที่ระบุ
ชื่อผู้ถือและเรียกชำระเต็มมูลค่าแล้วและมีมูลค่าตามราคาที่ตราไว้หุ้นละหนึ่งร้อยบาท

การส่งแบบสอบถามฉบับแรกไปยังบริษัททั้ง 285 บริษัทนั้น เพื่อ
สอบถามว่าบริษัทบ้างที่มีนักเทคโนโลยีการศึกษา ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์ ปรากฏว่ามีบริษัทที่มีนักเทคโนโลยีการศึกษาปฏิบัติงานอยู่ในหน่วย
พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งสิ้น 27 บริษัท และใน 27 บริษัทนี้ พบว่า มีนักเทคโนโลยี
การศึกษา รวม 55 คน

2. เมื่อทราบชื่อบริษัททั้ง 27 บริษัท ซึ่งมีนักเทคโนโลยีการศึกษา
ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จำนวน 55 คนแล้วนั้น ผู้วิจัยได้
โทรศัพท์ติดต่อไปยังนักเทคโนโลยีการศึกษาตามบริษัทต่าง ๆ เพื่อสอบถามรายชื่อ
และตำแหน่งของหัวหน้าหน่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของนัก
เทคโนโลยีการศึกษา ปรากฏว่ามีหัวหน้าหน่วยรวมทั้งสิ้น 28 คน

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- 1) นักเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 55 คน
- 2) หัวหน้าหน่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จำนวน 28 คน

3. จากรายชื่อบริษัททั้ง 27 บริษัทดังกล่าว ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถาม
เพื่อการวิจัยให้แก่กลุ่มตัวอย่างซึ่งแบ่งเป็นนักเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน
55 ชุด และหัวหน้าหน่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จำนวน 28 ชุด รวมทั้งหมด 83
ชุด และได้รับแบบสอบถามคืน 57 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และใช้ได้ในการ
วิจัย จำนวน 55 ชุด คิดเป็นร้อยละ 66.26 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่ง ที่ได้รับคืน จำนวนร้อยละ ของแบบสอบถามที่ใช้ได้จริง

ประชากร	จำนวนแบบสอบถาม		แบบสอบถามที่ใช้ได้จริง	
	ที่ส่ง	ที่ได้รับคืน	จำนวน	ร้อยละ
พาณิชย์กรรม	65	44	42	50.60
อุตสาหกรรม	10	6	6	7.23
บริการ	8	7	7	8.43
รวม	83	57	55	66.26

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาจากหนังสือ เอกสาร วารสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ ของนักเทคโนโลยีการศึกษา ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

1.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมสมรรถภาพที่จำเป็นต่ออาชีพ สำหรับผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 ข้อกระทงคำถามที่สมาคมฝึกอบรมและพัฒนาแห่งสหรัฐอเมริกา (American Society for Training and Development (ASTD, 1984)) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถภาพของนักฝึกอบรมและพัฒนา จำนวน 31 ข้อ

1.2.2 ข้อกระทงคำถาม จาก Model for HRD Practice (Mc Lagan, 1989) จำนวน 35 ข้อ

1.2.3 ข้อกระทงคำถาม 4 ข้อ ซึ่งเกี่ยวกับด้านทัศนคติ ที่ประยุกต์มาจาก งานวิจัยต่าง ๆ ผู้วิจัยได้นำข้อกระทงคำถามดังกล่าวมาคัดเลือก คงเหลือข้อกระทงคำถามทั้งสิ้น 42 ข้อย่อย โดยจัดเข้าในสมรรถภาพ 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านเชาวน์ปัญญา และด้านทัศนคติ ดังนี้

สมรรถภาพด้านความรู้ แบ่งออกเป็น 2 เรื่อง คือ

ก. ความรู้เรื่องวิชาการ ประกอบด้วยหัวข้อย่อย 5 ข้อ ดังนี้

1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีและเทคนิค การฝึกอบรมและพัฒนา

2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานบุคคล

3) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการเรียนรู้

ของผู้ใหญ่

4) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ

5) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา

ข. ความรู้เรื่องธุรกิจ ประกอบด้วย ข้อย่อย 5 ข้อ ดังนี้

1) ความรู้ความเข้าใจในด้านธุรกิจ

2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแวดวงธุรกิจ

3) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมองค์กร

4) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีและเทคนิค

การพัฒนาองค์กร

5) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์กร

สมรรถภาพด้านทักษะ แบ่งออกเป็น 3 เรื่อง คือ

ก. ทักษะเรื่องวิชาการ ประกอบด้วยข้อย่อย 8 ข้อ ดังนี้

1) ทักษะในการระบุสมรรถภาพ

2) ความสามารถด้านคอมพิวเตอร์

สารสนเทศ

3) ทักษะการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้เพื่องาน

4) ทักษะเกี่ยวกับวัสดุทัศนวัสดุ/ ทัศนอุปกรณ์

5) ทักษะในการอ่านยวความสะดวก

6) ทักษะในการกำหนดวัตถุประสงค์

7) ทักษะการสังเกตพฤติกรรมการทำงาน

8) ทักษะในการวิจัย

ข. ทักษะเรื่องธุรกิจ ประกอบด้วยข้อย่อย 4 ข้อ ดังนี้

1) ทักษะในการวิเคราะห์ต้นทุน-กำไร

2) ทักษะในการจัดสรรตำแหน่ง และมอบหมายงาน

3) ทักษะในการจัดการโครงการ

4) ทักษะในการจัดเก็บและบันทึกข้อมูล

ค. ทักษะเรื่องการสื่อสารระหว่างบุคคล ประกอบด้วย

ข้อย่อย 9 ข้อ ดังนี้

1) ทักษะการสอนงาน/การสอนแนะ

2) ทักษะการให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน

3) ทักษะในการใช้กระบวนการกลุ่ม

4) ทักษะในการเจรจาตกลง

5) ทักษะในการนำเสนอข้อมูล / เรื่องราว

6) ทักษะในการตั้งคำถาม

7) ทักษะในการสร้างมนุษยสัมพันธ์

8) ทักษะในการเขียน

9) ทักษะในการให้คำปรึกษา

สมรรถภาพด้านเชาวน์ปัญญา ประกอบด้วยข้อย่อย 7 ข้อ

ดังนี้

1) การสรุปสาระข้อมูล

2) การสืบค้นสารสนเทศ

3) ด้านสติปัญญา และไหวพริบ

- 4) การสร้างรูปแบบ/แบบอย่าง
- 5) การเป็นช่างสังเกต
- 6) การเป็นคนใฝ่รู้
- 7) การมองการณ์ไกล

สมรรถภาพด้านทัศนคติ ประกอบด้วยข้อย่อย 4 ข้อ ดังนี้

- 1) ตระหนักในความสำคัญ และประโยชน์ของการพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์
- 2) สนใจในหน้าที่และความรับผิดชอบในงานด้านการ
พัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- 3) มีความภูมิใจในหน้าที่ของตนซึ่งมีส่วนพัฒนาผู้อื่น
- 4) มีความกระตือรือร้น ในการส่งเสริม และสนับสนุน
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้แพร่หลาย

1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตรวจสอบความถูกต้องและให้อาจารย์แผนกภาษาไทยตรวจสอบความเหมาะสมในการใช้ภาษา

2. นำคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้อง เหมาะสม

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเสร็จเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับนักเทคโนโลยีการศึกษา และหัวหน้าหน่วย ที่ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในหน่วยงานภาคเอกชน จำนวน 8 คน

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง แล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และจัดส่งทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้แก่ นักเทคโนโลยีการศึกษาและหัวหน้าหน่วย

ที่มีกิจกรรม และปฏิบัติงานด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในหน่วยงานภาคเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล โดยแบ่งประเภทธุรกิจออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภท ธุรกิจ พาณิชยกรรม
2. ประเภท ธุรกิจ อุตสาหกรรม
3. ประเภท ธุรกิจ บริการ

แจกแบบสอบถาม จำนวน 83 ชุด โดยบางส่วนผู้วิจัยนำส่ง และรับคืนด้วยตนเอง และบางส่วนได้ส่งทางไปรษณีย์ไปยังหัวหน้าหน่วย พัฒนาการ ทรัพยากรมนุษย์ของหน่วยงานนั้น ๆ โดยตรง แล้วให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่งกลับคืนทางไปรษณีย์ โดยผู้วิจัยกำหนดเวลาในการรับแบบสอบถามคืน 3 สัปดาห์

2. แบบสอบถามที่ได้รับคืน จำนวน 57 ชุด คิดเป็นร้อยละ 68.67 ของแบบสอบถามทั้งหมด ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ โดยพิจารณาว่าได้ตอบครบทุกข้อ มีแบบสอบถามที่สมบูรณ์ สามารถใช้ในการวิจัยได้ 55 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 66.26

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้ง 2 ตอน มาวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/Pc+ (Statistic Package for the Social Sciences PC/PLUS) ตามลำดับดังนี้

1. นำแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมา แจกแจง ความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
2. แบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเทคโนโลยีการศึกษา และหัวหน้าหน่วยเกี่ยวกับสมรรถภาพที่นักเทคโนโลยีการศึกษา จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มาดำเนินการโดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

ค่าคะแนน		ระดับสมรรถภาพ
5	เท่ากับ	จำเป็นต้องใช้มากที่สุด
4	เท่ากับ	จำเป็นต้องใช้มาก
3	เท่ากับ	จำเป็นต้องใช้ปานกลาง
2	เท่ากับ	จำเป็นต้องใช้น้อย
1	เท่ากับ	จำเป็นต้องใช้น้อยที่สุด
0	เท่ากับ	ไม่จำเป็นต้องใช้

2.1 นำข้อมูลในตอนที่ 2 มาแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อ และสรุปรวมในแต่ละด้าน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง โดยแปลความหมายค่าเฉลี่ยเป็นรายชื่อรายด้านและโดยส่วนรวม ดังนี้

ค่าเฉลี่ย (\bar{X})		ระดับสมรรถภาพ
4.50-5.00	หมายความว่า	เป็นสมรรถภาพที่จำเป็นต้องใช้มากที่สุด
3.50-4.49	หมายความว่า	เป็นสมรรถภาพที่จำเป็นต้องใช้มาก
2.50-3.49	หมายความว่า	เป็นสมรรถภาพที่จำเป็นต้องใช้ปานกลาง
1.50-2.49	หมายความว่า	เป็นสมรรถภาพที่จำเป็นต้องใช้น้อย
1.00-1.49	หมายความว่า	เป็นสมรรถภาพที่จำเป็นต้องใช้น้อยที่สุด

2.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนน ความคิดเห็นระหว่างนักเทคโนโลยีการศึกษา และหัวหน้าหน่วย เกี่ยวกับสมรรถภาพที่นักเทคโนโลยีการศึกษาจำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยส่วนรวมรายด้าน และเป็นรายชื่อ และโดยทดสอบค่า "ที" (t-test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 แล้วเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การคำนวณ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่า "ที" (t-test) โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+(Statistic Package for the Social Sciences PC/PLUS)